

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Лабораторна робота №12

з дисципліни

“ Операційні системи”

Тема

«Програмування міжпроцесної та багатопоточної взаємодії»

Виконав:

Демцун А.О

Перевірили:

Блажко О.А

Дрозд М.О.

Одеса 2021

Мета роботи: вивчити особливості обміну інформацією між процесами за допомогою іменованих каналів, керування потоками, а також синхронізацію процесів через семафори та м'ютекси.

Хід роботи:

1. Перелік завдань до лабораторної роботи
2. Результатами виконання пунктів завдань
3. Висновки

Перелік завдань до лабораторної роботи:

Завдання 1. Робота з іменованими каналами

1. В домашньому каталозі вашого користувача створіть іменований канал з використанням команди `mkfifo`:

- назва каналу співпадає з вашим прізвищем у транслітерації
- права доступу до каналу (можна лише читати та писати власнику).

2 Підключіть до іменованого каналу процес, який буде в нього писати за такими командами:

- отримати зміст каталогу `/etc`
- отримати назви файлів, які починаються з букви вашого прізвища у транслітерації.

3 Перейдіть до нового терміналу роботи з ОС Linux та створіть процес, який буде читати зі створеного раніше каналу.

4 Поверніться до 1-го терміналу та підключіть до іменованого каналу процес, який буде в нього писати, архівуючи файл командою `gzip -c < pipe > file1.gz` де `pipe` – назва вашого каналу, `file1.gz` – назва файлу, який буде створено в результаті архівації

5 Перейдіть до 2-го терміналу роботи з ОС Linux та створіть процес, який буде читати зі створеного раніше каналу, архівуючи файл `/etc/passwd`

Завдання 2 Програмування іменованих каналів

Повторіть попереднє завдання, але пункт 2.1.1 виконайте через програмування іменованого каналу за прикладом з рисунку 1.

```
#include <sys/stat.h>
#include <fcntl.h>
#include <string.h>
#include <stdio.h>

#define NAMEDPIPE_NAME "/tmp/my_named_pipe"
#define BUFSIZE 50

int main (int argc, char ** argv) {
    int fd, len;
    char buf[BUFSIZE];

    if ( mkfifo(NAMEDPIPE_NAME, 0777) ) {
        fprintf(stderr, "Error in mkfifo!");
        return 1;
    }
    printf("%s is created\n", NAMEDPIPE_NAME);

    if ( (fd = open(NAMEDPIPE_NAME, O_RDONLY)) <= 0 ) {
        fprintf(stderr, "Error in open!");
        return 1;
    }
    printf("%s is opened\n", NAMEDPIPE_NAME);

    do {
        memset(buf, '\0', BUFSIZE);
        if ( (len = read(fd, buf, BUFSIZE-1)) <= 0 ) {
            printf("END!");
            close(fd);
            remove(NAMEDPIPE_NAME);
            return 0;
        }
        printf("Incomming message (%d): %s\n", len, buf);
    } while ( 1 );
}
```

Рис. 1 - Приклад програми створення каналу

Завдання 3 Програмування потоків

За прикладом з рисунку 2 розробіть програму керування потоками, в якій в повідомленнях буде вказано ваше прізвище латиницею.

Виконайте програму за вказаним прикладом.

```

// компіляція з підключенням бібліотеки -lpthread
#include <stdio.h>
#include <pthread.h>

main() {
    pthread_t f2_thread, f1_thread;
    void *f2(), *f1();
    int i1 = 10, i2 = 10;
    pthread_create(&f1_thread, NULL, f1, &i1);
    pthread_create(&f2_thread, NULL, f2, &i2);
    pthread_join(f1_thread, NULL);
    pthread_join(f2_thread, NULL);
}

void *f1(int *x) {
    int i, n;
    n = *x;
    for (i=1; i<n; i++) {
        printf("f1: %d\n", i);
        sleep(1);
    }
    pthread_exit(0);
}

void *f2(int *x) {
    int i, n;
    n = *x;
    for (i=1; i<n; i++) {
        printf("f2: %d\n", i);
        sleep(1);
    }
    pthread_exit(0);
}

```

Рис. 2 – Приклад програми зі створення двох потоків

Завдання 4 Програмування семафорів

За прикладом з рисунку 3 розробіть програму керування семафором, в якій в повідомленнях буде вказано ваше прізвище латиницею.

Виконайте програму в двох терміналах за вказаним прикладом.

```

#include <fcntl.h>
#include <sys/stat.h>
#include <semaphore.h>
#include <stdio.h>

#define SEMAPHORE_NAME "/my_named_semaphore"

int main(int argc, char ** argv) {
    sem_t *sem;

    if ( argc != 2 ) {
        if ((sem = sem_open(SEMAPHORE_NAME, O_CREAT, 0777, 0)) == SEM_FAILED ) {
            fprintf(stderr, "sem_open error");
            return 1;
        }
        printf("sem_open. Semaphore is taken.\nwaiting for it to be dropped.\n");
        if (sem_wait(sem) < 0 )
            fprintf(stderr, "sem_wait error");
        if ( sem_close(sem) < 0 )
            fprintf(stderr, "sem_close error");
        return 0;
    }
    else {
        printf("Dropping semaphore...\n");
        if ( (sem = sem_open(SEMAPHORE_NAME, 0)) == SEM_FAILED ) {
            fprintf(stderr, "sem_open error");
            return 1;
        }
        sem_post(sem);
        printf("sem_post. Semaphore dropped.\n");
        return 0;
    }
}

```

Рис. 3 – Приклад програми з семафором загального виду

Результати виконання завдань:

Завдання 1

В домашньому каталозі створимо іменованний канал з використанням команди *mkfifo*:

```

91.219.60.189 - PuTTY
login as: demtsun_andrij
demtsun_andrij@91.219.60.189's password:
Last login: Sun May 23 21:02:42 2021 from 188.163.103.236
-bash-4.2$ mkfifo demtsun
-bash-4.2$ chmod u=rw,g=,o= demtsun
-bash-4.2$ ls -l
total 804
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 1332 Mar 22 00:46 2.csv
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 5365 Mar 21 21:07 accounts.csvs
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 507 Apr 4 13:09 bash_csv.sh
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 794 Apr 4 16:06 BASH.sh
-rwxrwxr-x 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 8680 Apr 19 15:14 create
-rw-r--r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 490 Apr 19 14:00 create.c
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 0 Mar 21 21:03 demnull
prw----- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 0 May 23 21:12 demtsun

```

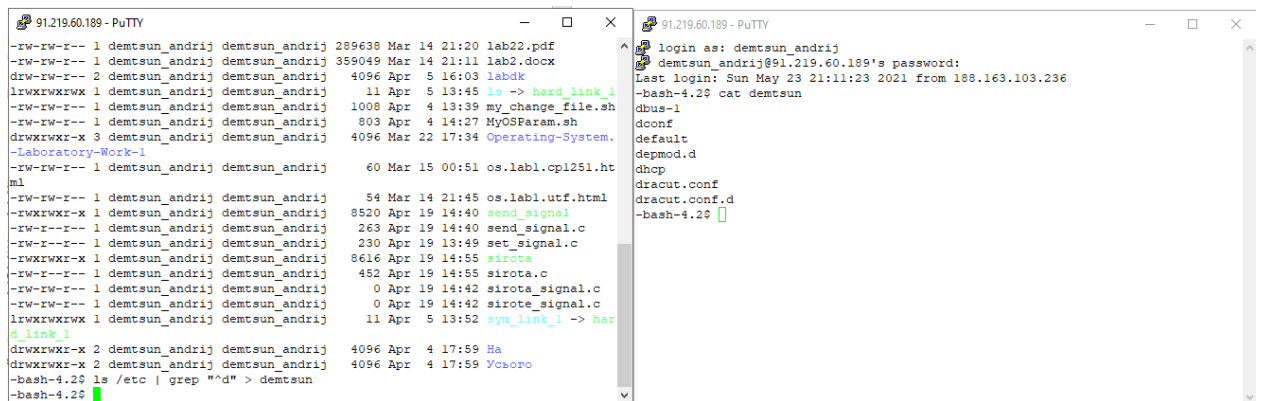
2 Підключимо до іменованого каналу процес, який буде в нього писати за такими командами:

- отримати зміст каталогу /etc

- отримати назви файлів, які починаються з букви вашого прізвища у транслітерації.

```
-bash-4.2$ ls /etc | grep "^d" > demtsun  
-bash-4.2$
```

3 Перейдіть до нового терміналу роботи з ОС Linux та створіть процес, який буде читати зі створеного раніше каналу.

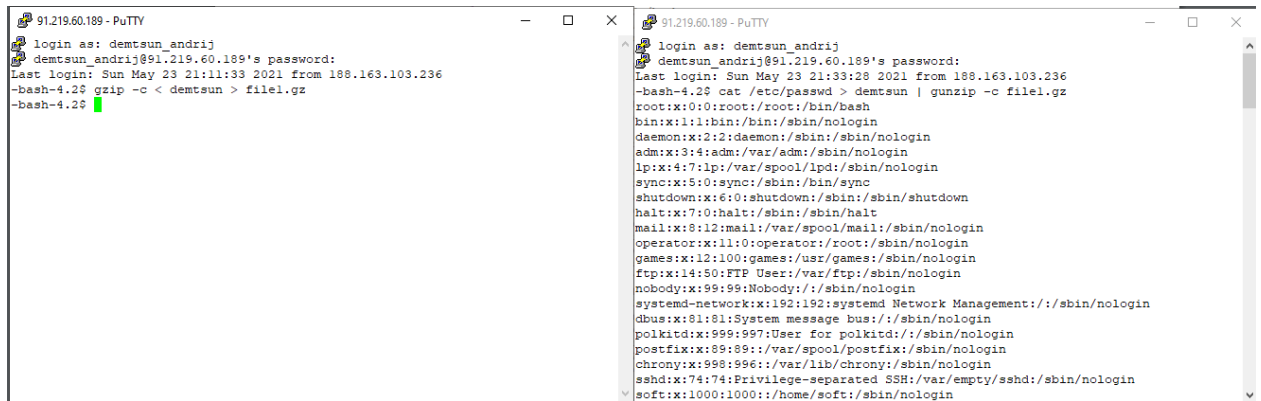


```
91.219.60.189 - PuTTY  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 289638 Mar 14 21:20 lab22.pdf  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 359049 Mar 14 21:11 lab2.docx  
drwxrwxr-x 2 demtsun_andrij demtsun_andrij 4096 Apr 5 16:03 labdk  
lrwxrwxrwx 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 11 Apr 5 13:45 ls -> hard_link_1  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 1008 Apr 4 13:39 my_change_file.sh  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 803 Apr 4 14:27 MyOSParam.sh  
drwxrwxr-x 3 demtsun_andrij demtsun_andrij 4096 Mar 22 17:34 Operating-System.  
-Laboratory-Work-1  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 60 Mar 15 00:51 os.labl.cpl251.ht  
ml  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 54 Mar 14 21:45 os.labl.utf.html  
-rwxrwxr-x 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 8520 Apr 19 14:40 send_signal  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 263 Apr 19 14:40 send_signal.c  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 230 Apr 19 13:49 set_signal.c  
-rwxrwxr-x 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 8616 Apr 19 14:55 sirota  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 452 Apr 19 14:55 sirota.c  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 0 Apr 19 14:42 sirota_signal.c  
-rw-rw-r-- 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 0 Apr 19 14:42 sirota_signal.c  
lrwxrwxrwx 1 demtsun_andrij demtsun_andrij 11 Apr 5 13:52 sym_link_1 -> har  
d_link_1  
drwxrwxr-x 2 demtsun_andrij demtsun_andrij 4096 Apr 4 17:59 Ha  
drwxrwxr-x 2 demtsun_andrij demtsun_andrij 4096 Apr 4 17:59 Усього  
-bash-4.2$ ls /etc | grep "^d" > demtsun  
-bash-4.2$  
91.219.60.189 - PuTTY  
login as: demtsun_andrij  
demtsun_andrij@91.219.60.189's password:  
Last login: Sun May 23 21:11:23 2021 from 188.163.103.236  
-bash-4.2$ cat demtsun  
dbus-1  
dconf  
default  
depmod.d  
dhcp  
dracut.conf  
dracut.conf.d  
-bash-4.2$
```

Повернемося до 1-го терміналу та підключимо до іменованого каналу процес, який буде в нього писати, архівуючи файл командою `gzip -c < pipe > file1.gz` де `pipe` – назва вашого каналу, `file1.gz` – назва файлу, який буде створено в результаті архівації

```
-bash: demtsun: Interrupted system call  
-bash-4.2$
```

Перейдемо до 2-го терміналу роботи з ОС Linux та створимо процес, який буде читати зі створеного раніше каналу, архівуючи файл /etc/passwd

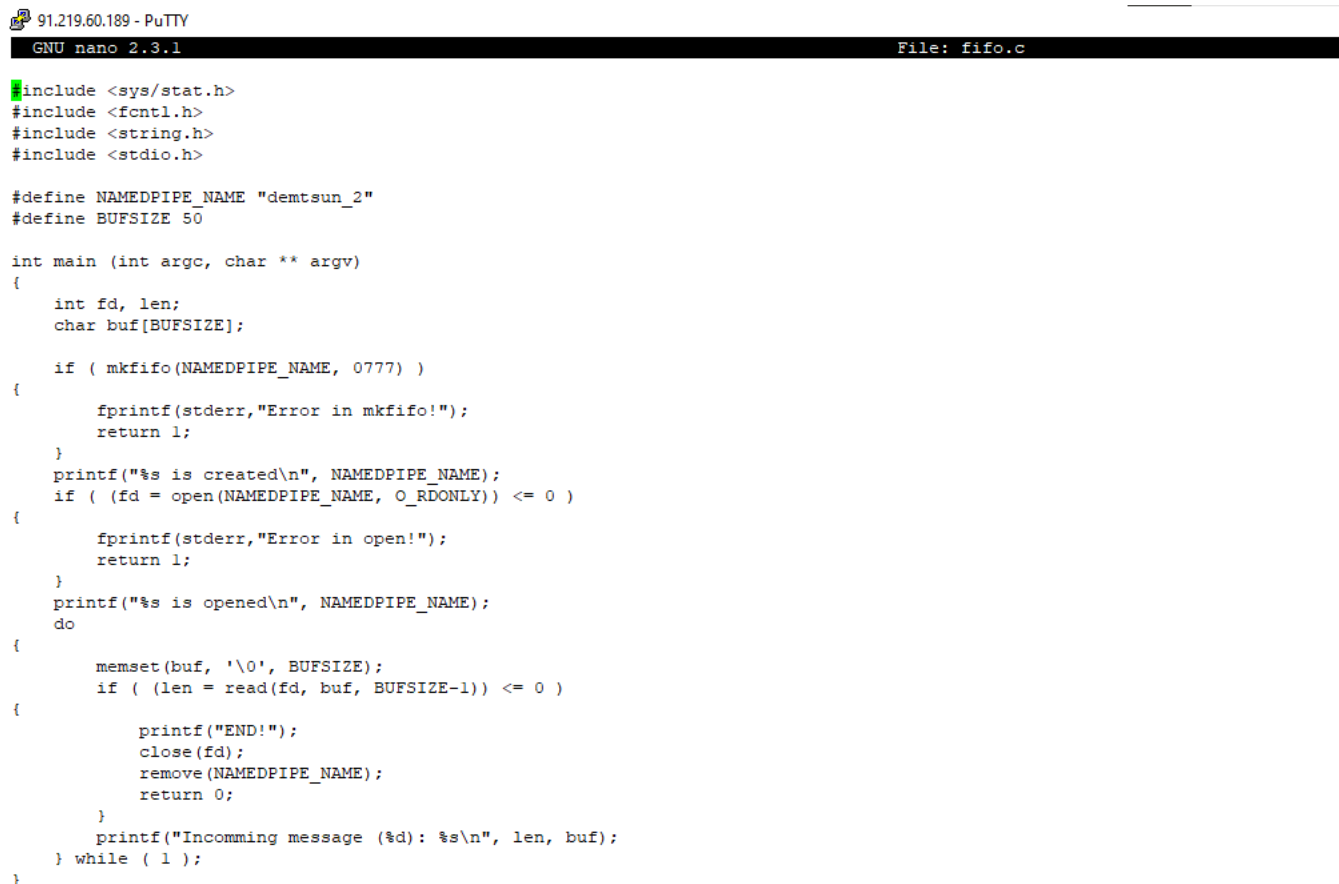
The image shows two terminal windows. The left window shows a login prompt for 'demtsun_andrij' with a password prompt. The right window shows the output of the 'cat /etc/passwd' command, displaying system user accounts and their associated shells and home directories.

```
91.219.60.189 - PuTTY
login as: demtsun_andrij
demtsun_andrij@91.219.60.189's password:
Last login: Sun May 23 21:11:33 2021 from 188.163.103.236
-bash-4.2$ gzip -c < demtsun > file1.gz
-bash-4.2$

91.219.60.189 - PuTTY
login as: demtsun_andrij
demtsun_andrij@91.219.60.189's password:
Last login: Sun May 23 21:33:28 2021 from 188.163.103.236
-bash-4.2$ cat /etc/passwd > demtsun | gunzip -c file1.gz
root:x:0:0:root:/root:/bin/bash
bin:x:1:1:bin:/bin:/sbin/nologin
daemon:x:2:2:daemon:/sbin:/sbin/nologin
adm:x:3:4:adm:/var/adm:/sbin/nologin
lp:x:4:7:lp:/var/spool/lpd:/sbin/nologin
sync:x:5:0:sync:/sbin:/bin/sync
shutdown:x:6:0:shutdown:/sbin:/sbin/shutdown
halt:x:7:0:halt:/sbin:/sbin/halt
mail:x:8:12:mail:/var/spool/mail:/sbin/nologin
operator:x:11:0:operator:/root:/sbin/nologin
games:x:12:100:games:/usr/games:/sbin/nologin
ftp:x:14:50:FTP User:/var/ftp:/sbin/nologin
nobody:x:99:99:Nobody:/:/sbin/nologin
systemd-network:x:192:192:systemd Network Management:/:/sbin/nologin
dbus:x:81:81:System message bus:/:/sbin/nologin
polkitd:x:999:997:User for polkitd:/:/sbin/nologin
postfix:x:89:89:/:/var/spool/postfix:/sbin/nologin
chrony:x:998:996:/:/var/lib/chrony:/sbin/nologin
sshd:x:74:74:Privilege-separated SSH:/var/empty/sshd:/sbin/nologin
soft:x:1000:1000:/:/home/soft:/sbin/nologin
```

Завдання 2 Програмування іменованих каналів

Повторимо попереднє завдання, але пункт 2.1.1 виконайте через програмування іменованого каналу за прикладом з рисунку 1.

The image shows a terminal window with the nano text editor open, editing a file named 'fifo.c'. The code defines a named pipe and a process that reads from it and prints the data.

```
91.219.60.189 - PuTTY
GNU nano 2.3.1                               File: fifo.c

#include <sys/stat.h>
#include <fcntl.h>
#include <string.h>
#include <stdio.h>

#define NAMEDPIPE_NAME "demtsun_2"
#define BUFSIZE 50

int main (int argc, char ** argv)
{
    int fd, len;
    char buf[BUFSIZE];

    if ( mkfifo(NAMEDPIPE_NAME, 0777) )
    {
        fprintf(stderr, "Error in mkfifo!");
        return 1;
    }
    printf("%s is created\n", NAMEDPIPE_NAME);
    if ( (fd = open(NAMEDPIPE_NAME, O_RDONLY)) <= 0 )
    {
        fprintf(stderr, "Error in open!");
        return 1;
    }
    printf("%s is opened\n", NAMEDPIPE_NAME);
    do
    {
        memset(buf, '\0', BUFSIZE);
        if ( (len = read(fd, buf, BUFSIZE-1)) <= 0 )
        {
            printf("END!");
            close(fd);
            remove(NAMEDPIPE_NAME);
            return 0;
        }
        printf("Incomming message (%d): %s\n", len, buf);
    } while ( 1 );
}
```

```
91.219.60.189 - PuTTY
-bash-4.2$ nano fifo.c
-bash-4.2$ nano fifo.c
-bash-4.2$ gcc fifo.c -o fifo
-bash-4.2$ ./fifo
demtsun_2 is created
demtsun_2 is opened
Incomming message (49): dbus-l
dconf
default
depmod.d
dhcp
dracut.conf
dr
Incomming message (12): acut.conf.d
END!-bash-4.2$

91.219.60.189 - PuTTY
-bash-4.2$ gcc fifo.c -o fifo
-bash-4.2$ ls /etc | grep "^d" > demtsun_2
-bash-4.2$
```

Завдання 3 Програмування потоків

За прикладом з рисунку 2 розробимо програму керування потоками, в якій в повідомленнях буде вказано ваще прізвище латиницею

```
91.219.60.189 - PuTTY
GNU nano 2.3.1 File: thread.c

#include <stdio.h>
#include <pthread.h>

int main() {
    pthread_t f2_thread, f1_thread;
    void *f2(), *f1();
    int i1 = 10, i2 = 10;
    pthread_create(&f1_thread, NULL, f1, &i1);
    pthread_create(&f2_thread, NULL, f2, &i2);
    pthread_join(f1_thread, NULL);
    pthread_join(f2_thread, NULL);
}

void *f1(int *x) {
    int i,n;
    n = *x;
    for (i=1;i<n;i++) {
        printf("demtsun (f1): %d\n", i);
        sleep(1);
    }
    pthread_exit(0);
}

void *f2(int *x) {
    int i,n;
    n = *x;
    for (i=1;i<n;i++) {
        printf("demtsun (f2): %d\n", i);
        sleep(1);
    }
    pthread_exit(0);
}
```



```

-bash-4.2$ nano thread.c
-bash-4.2$ gcc thread.c -o thread -lpthread
-bash-4.2$ ./thread
demtsun (f2): 1
demtsun (f1): 1
demtsun (f2): 2
demtsun (f1): 2
demtsun (f2): 3
demtsun (f1): 3
demtsun (f2): 4
demtsun (f1): 4
demtsun (f2): 5
demtsun (f1): 5
demtsun (f2): 6
demtsun (f1): 6
demtsun (f2): 7
demtsun (f1): 7
demtsun (f2): 8
demtsun (f1): 8
demtsun (f2): 9
demtsun (f1): 9
-bash-4.2$ █

```

Завдання 4 Програмування семафорів

За прикладом з рисунку 3 розробимо програму керування семафором, в якій в повідомленнях буде вказано ваще прізвище латиницею.

Виконаймо програму в двох терміналах за вказаним прикладом.

91.219.60.189 - PuTTY
GNU nano 2.3.1
File: semaphore.c

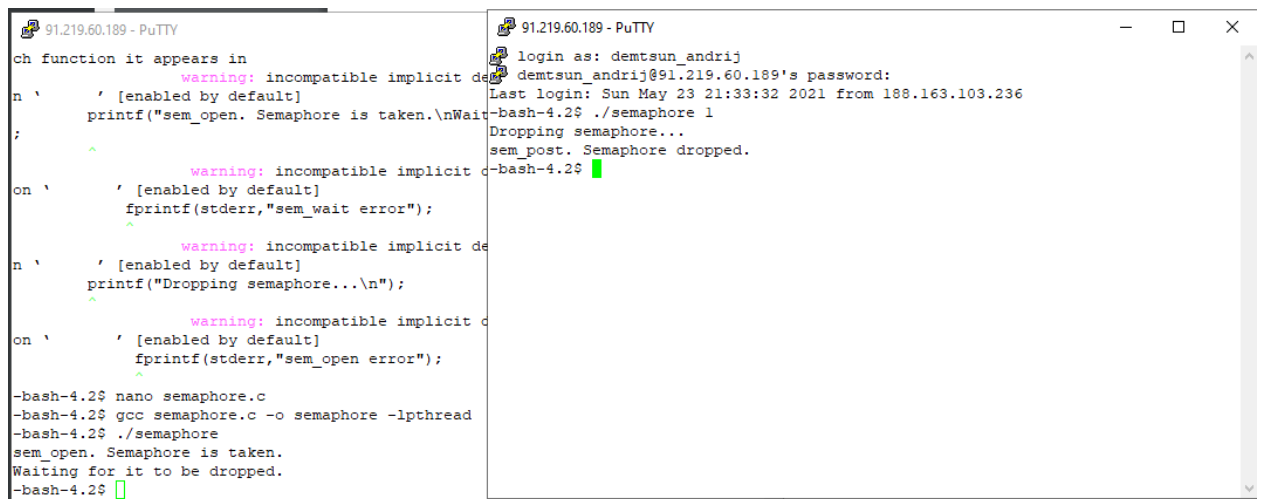
```

#include <fcntl.h>
#include <sys/stat.h>
#include <semaphore.h>
#include <stdio.h>

#define SEMAPHORE_NAME "/demtsun_semaphore"

int main(int argc, char ** argv) {
    sem_t *sem;
    if ( argc != 2 )
    {
        if ((sem = sem_open(SEMAPHORE_NAME, O_CREAT, 0777, 0)) == SEM_FAILED )
        {
            fprintf(stderr,"sem_open error");
            return 1;
        }
        printf("sem_open. Semaphore is taken.\nWaiting for it to be dropped.\n");
        if (sem_wait(sem) < 0 )
            fprintf(stderr,"sem_wait error");
        if ( sem_close(sem) < 0 )
            fprintf(stderr,"sem_close error");
        return 0;
    }
    else {
        printf("Dropping semaphore...\n");
        if ( (sem = sem_open(SEMAPHORE_NAME, 0)) == SEM_FAILED )
        {
            fprintf(stderr,"sem_open error");
            return 1;
        }
        sem_post(sem);
        printf("sem_post. Semaphore dropped.\n");
        return 0;
    }
}

```


The image shows two terminal windows from a PuTTY session on IP 91.219.60.189. The left window displays the source code of a semaphore program, semaphore.c, which includes functions for taking, dropping, and waiting for a semaphore. The right window shows the execution of the program, including login details for user demtsun_andrij, running the semaphore binary, and the output messages: 'sem_open. Semaphore is taken.', 'Dropping semaphore...', and 'sem_post. Semaphore dropped.'

```
91.219.60.189 - PuTTY
ch function it appears in
n '      ^ warning: incompatible implicit declaration of built-in function 'wait' [enabled by default]
      printf("sem_open. Semaphore is taken.\nWaiting for it to be dropped.");
;
on '      ^ warning: incompatible implicit declaration of built-in function 'wait' [enabled by default]
      fprintf(stderr, "sem_wait error");
n '      ^ warning: incompatible implicit declaration of built-in function 'wait' [enabled by default]
      printf("Dropping semaphore...\n");
on '      ^ warning: incompatible implicit declaration of built-in function 'wait' [enabled by default]
      fprintf(stderr, "sem_open error");

-bash-4.2$ nano semaphore.c
-bash-4.2$ gcc semaphore.c -o semaphore -lpthread
-bash-4.2$ ./semaphore
sem_open. Semaphore is taken.
Waiting for it to be dropped.
-bash-4.2$

91.219.60.189 - PuTTY
login as: demtsun_andrij
demtsun_andrij@91.219.60.189's password:
Last login: Sun May 23 21:33:32 2021 from 188.163.103.236
-bash-4.2$ ./semaphore 1
Dropping semaphore...
sem_post. Semaphore dropped.
-bash-4.2$
```

Висновок: Під час виконання лабораторної роботи ми ознайомились із особливостями обміну інформацією між процесами за допомогою іменованих каналів, керування потоками, а також синхронізацію процесів через семафори та м'ютекси. Усі завдання були однаково складні